ଆବୁଆଃ ଜାଗାର

ଆମରି କଥା (ମୁଣ୍ଡାରୀ)

ରାଜ୍ୟ ଜନଶିକ୍ଷା ସାଧନ କେନ୍ଦ୍ର,
ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଆବୁଆଃ ଜାଗାର (ମୁଣ୍ଡାରୀ)

(ଆମରି କଥା)

ରାଜ୍ୟ ଜନଶିକ୍ଷା ସାଧନ କେନ୍ଦ୍ର

ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ବହିର ନାମ :— ଆବୁଆଃ ଜାଗାର (ମୁଣ୍ଡାରୀ)
(ଆମରିକଥା)
ଲେଖକଗଣ :— ମାର୍କସ ଲୁଗୁନ୍
ହାର୍ଡୁଗାନ ଟପ୍ନୋ
ପଓ୍ୱାଲଦାନ କେର୍କଟା

ସମୀକ୍ଷକଗଣ :— ପ୍ରଫେସର ଶ୍ରୀନିବାସ ମିଶ୍ର
ଡକ୍‌ଟର ହେମନ୍ତ କୁମାର ଦାସ
ଡକ୍‌ଟର ଉଦ୍ଧବ ଚରଣ ନାୟକ
ପ୍ରକାଶନ କାଳ :— ୧୯୯୧ (ଛାପା ସଂଖ୍ୟା - ୫,୦୦୦)
ପ୍ରକାଶନ ସଂଖ୍ୟା :— ଏସ.ଆର୍.ସି - ୯୯-୩୦/୯୧
ପ୍ରକାଶକ ଓ ସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାରୀ : ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ରାଜ୍ୟଜନଶିକ୍ଷା ସାଧନ କେନ୍ଦ୍ର
ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୭୫୧ ୦୦୭
ପ୍ରଚ୍ଛଦ ଓ ଅଙ୍ଗ ସଜ୍ଜା :— ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜ କିଶୋର ଜେନା
ମୁଦ୍ରଣ :— ରୁବି ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ, ନିମଚଉଡ଼ି, କଟକ-୨
ମୂଲ୍ୟ - ୫.୦୦

Title of the book : ABUAH JAGAR (MUNDARI)
Written By :— Marcus Lugun
Hardugan Topno
Pawaldan Kerketta
Reviewers by :— Prof.Shrinibas Mishra
Dr. Hemanta kumar Das
Dr. Udhab Charan Nayak.
Year of Publication : 1991 (Copies - 5,000)
Publication No. :— SRC-99-30/91
Published by :— Director, SRC, for Adult Edn.
Orissa, Bhubaneswar.
Cover & Layout :— Shri Braja Kishore Jena.
Printed at :— Ruby Printers, Neemchouri, Cuttack-2
Price :- Rs.5.00

ଆବୁଆଃ ଅଡ଼ାଃ
(ଆମ ଘର)

ଆବୁଆଃ ଅଡ଼ାଃ ସିରମା ଦିଶୁମ
(ଆମ ଘର ସରଗ ପୁର)

ଆବୁଆଃ ପରିବାର୍
(ଆମ ପରିବାର)

ନେଯ୍ଯା ଆଇଙ୍ଗା ହୁଡ଼ିଙ୍ଗ ପରିବାର୍
ଲାନ୍ଦା ରାସିକା ସୁକୁ ପରିବାର୍ ।

(ଏଇ ମୋର ଛୋଟ ପରିବାର
ସୁଖ ସ୍ନେହେ ଚଲେ ସଂସାର ।)

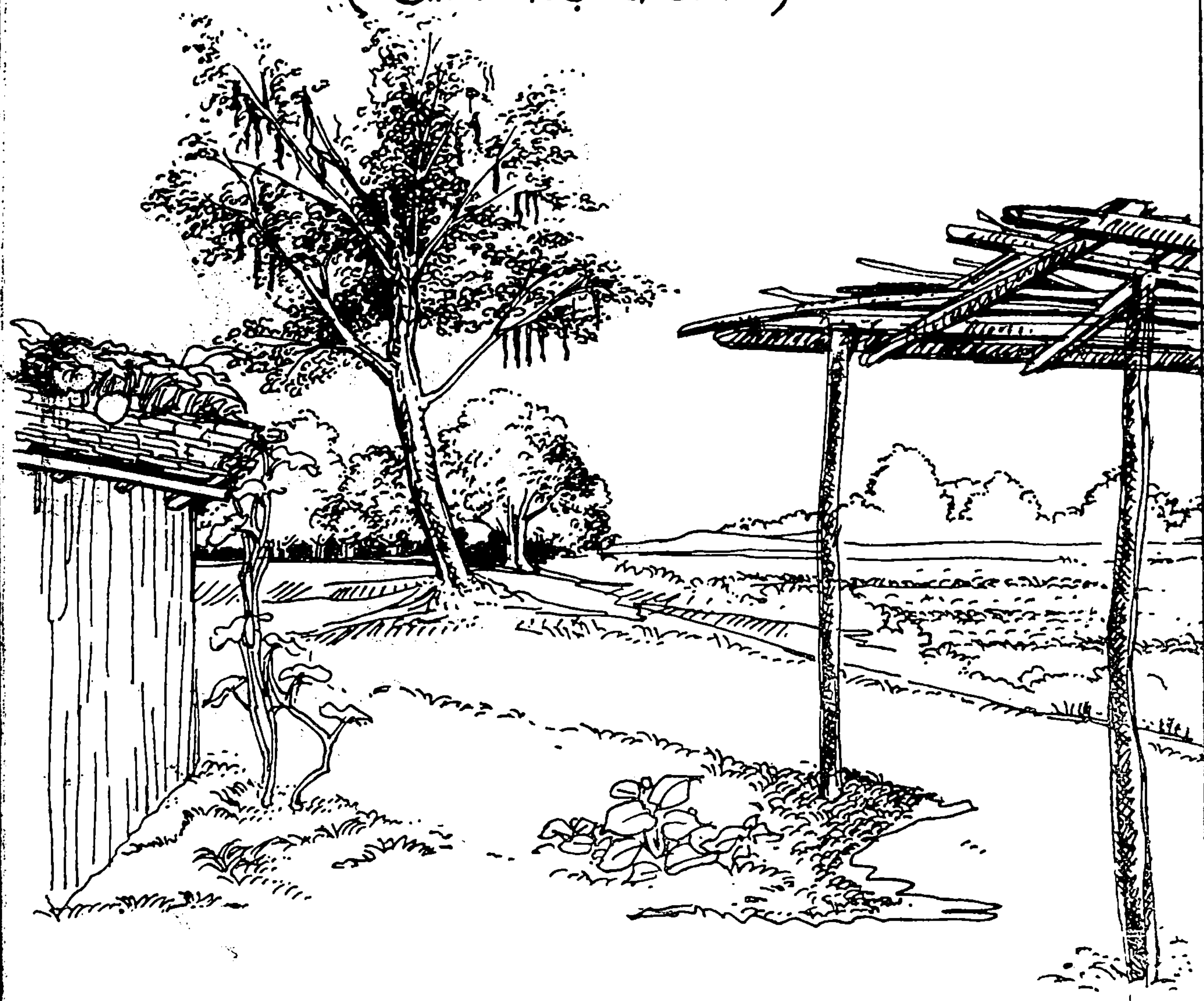
ନେୟା ଆବୁଆଃ ହାତୁ
(ଏଇ ଆମରି ଗାଁ)

ଆବୁଆଃ ହାତୁ ରେୟାଃ,
ନୁତୁମ୍‌ବୁ ଦୋହୟା ।
(ଏଇ ଆମରି ଗାଁ, ରଖିବୁ ଆମେ ତାନାଁ ।)

ଆବୁଆଃ ବାକାଡ଼ି ବାଗିଚା

(ଆମ ବାଡ଼ି ବଗିଚା)

ବାକାଡ଼ି ବାଗିଚାରାଃ ବାହା ଜୋ
ଅକୋୟ୍ ଏନାରାଃ ଗୋନଂ ଅମ୍‌ଦାଡ଼ିଆ ।

(ବାଡ଼ି ବଗିଚାର ଫୁଲଫଳ
କିଏ ବା ଦେବ ତାହାର ମୂଲ ।)

ଆବୁଆଃ କାମି ଉଦାମ୍
(ଆମ କାମଦାମ)

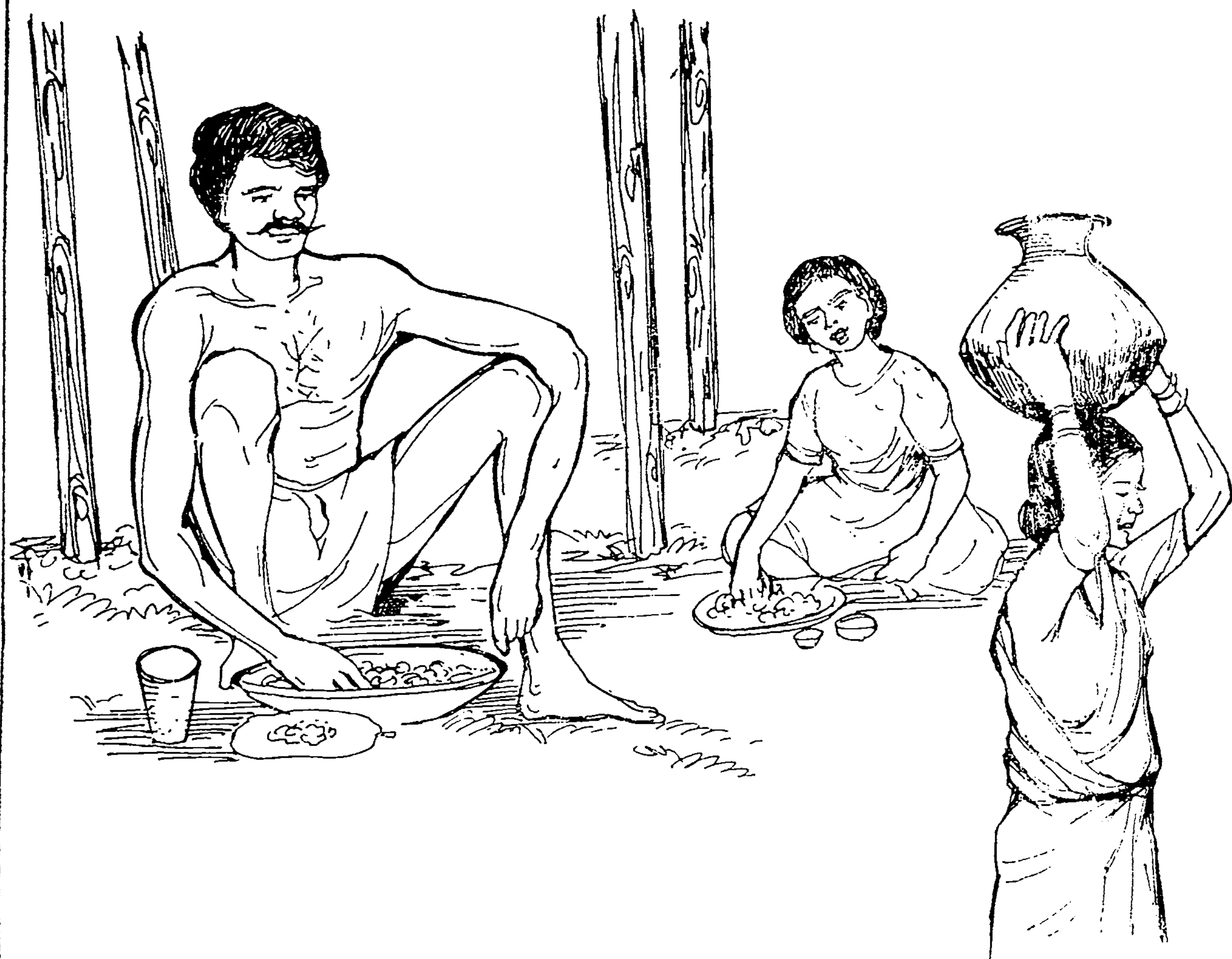

ଲାଙ୍ଗିଆବୁ ବାଗିକେତେ କାମିୟା,
କାମିନାଲାରେ ସୁକୁବୁ ନାମେୟା।

(ଅଳସ ନକରି କାମ କରିବା,
ରୋଜଗାର କରି ସୁଖେ ଚଳିବା।)

ଜମେଯ୍ୱାବୁ ବୁଗିନ୍ ତାଇନାବୁ ବୁଗିନ୍

(ଖାଇବା ଭଲ ରହିବା ଭଲ)

ଜମେଯ୍ୱାବୁ ବୁଗିନ୍ ତାଇନାବୁ ବୁଗିନ୍,
ଚିନାଃ ସୋଁଖା ବୁ କୋଡ଼ାଇଯ୍ୱା ସବେନ୍ ।

(ଭଲ୍ ଖାଇବା ଭଲ୍ ରହିବା,
ସଭିଏଁ ବୈଦ୍ୟଙ୍କୁ କିଆଁ ଖୋଜିବା ।)

ଆବୁଆଃ ଜିଉ ହୋଡ଼ମ୍

(ଆମ ଦେହପା)

ଗାଲିତାରତେ ତାଇନ୍‌ରେ ଦୋ ହାସୁଦୁକୁ କାଗି ହୋବାଓଆଃ ।

(ବେଳହୁଁ ସାବଧାନ ହେଲେ
ରୋଗ ନ ଧରେ କେବେ ହେଲେ ।)

ଆବୁଆଃ ହନ୍‌ଗାଣାକୋ ଇନିତୁକୋ ଇତୁନା

(ପିଲାଏ ଆମର ପଢ଼ିବେ ପାଠ)

ଆବୁଆଃ ହନ୍‌ଗାଣାକୋ ଇନିତୁକୋ ଇତୁନା
ଇନିତୁକୋ ଇତୁନ୍‌ରେ ବୁଗିନ୍ ହରାକୋ ନାମେୟା ।

(ପିଲାଏ ଆମର ପଢ଼ିବେ ପାଠ
ପାଠ ଦେଖାଇବ ସୁଖର ବାଟ ।)

ଆବୁଆଃ ନାଇନାଲା ବୀର୍‌ବୁରୁ

(ଆମ ନଈନାଲ ବଣ ପାହାଡ଼)

ଆବୁଆଃ ନାଇନାଲା ବୁରୁ ଟନାଙ୍‌
ପାତାନ୍‌ତେ ତାଇନ୍‌ରେ ନାମୋଆଃ
ରାତାନ୍ ।

(ଆମ ନଈନାଲ ପାହାଡ଼ ବଣ
ଯତନରେ ତାର୍ ମିଲେ ରତନ ।)

ଆବୁଆଃ କାମିରାଃ ଯୋ

(ଆମ କାମର ଫଳ)

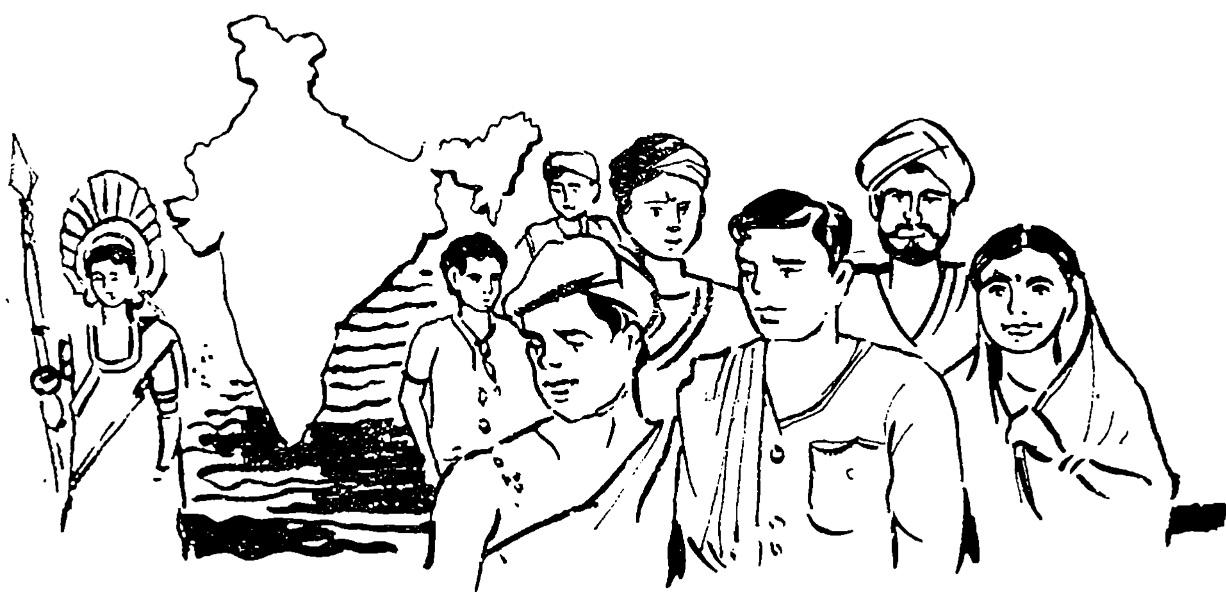
ଆବୁଆଃ କାମି ମେଢେ୍‌ନାଇତ୍ ଆବୁଆଃ
ଏନାଗି ଆବୁଆଃ ନାଙ୍ଗ୍ ବୁଗିନ୍ ହୋରା ।

(ଆମରି କାମ ଆମ ଖଟଣି

ଆମ ପାଇଁ ସିଏ ସୁଖର ଖଣି ।)

ଆବୁ ସୋବେନ୍ ମିଶିଆ ବାରେୟା

(ଆମେ ସଭିଏଁ ଭଉଣୀ ଭାଇ)

ଭରତ୍ ଆବୁଆଃ ଜାନାମ ଦିଶୁମ୍
ତାନ୍ବୁ ସୋବେନ୍ ମିଶିଆ ବାରେୟା ।

(ଭାରତ ଆମର ଜନମ ଭୁଇଁ
ଆମେ ସବୁ ଅଟୁ ଭଉଣୀ ଭାଇ ।)

ଆବୁଆଃ ପାରବ୍ ତିହାର୍

(ଆମ ପୁନିଅଁ ପରବ)

ଜାତି ଧରମ୍‌ରା ଭେଦ୍‌ଭାଅ ବାଗିକେତେ
ରସିକାନାବୁ ସୋବେନ୍ କୋ ଗାତି ଗାତି ମିସାତେ ।

(ଜାତି ଧରମର ଭେଦଭାବ ଭୁଲି
ପୁନିଅଂ ପରବେ ହେଉ କୋଳା କୋଳି ।)

ଆବୁଆଃ ଅଡ଼ାଃ (ଆମ ଘର)

ଅ ଆ ବ ଡ ଉ   ଉ'କାର୍-ୁ ଆ'କାର-ା
ବିସର୍ଗ-ଃ

ଅ	ଅଡ଼ାଆଃ	(ଘର)
ଆ	ଆଡ଼ାଆଃ	(ଶାଗ)
ବା	ବାବା	(ଧାନ)
ଉ	ବାଉ	(ବଡ଼ଭାଇ)
ୁ	ଆବୁଆଃ	(ଆମ)
ଡ	ବାଡ଼ି	(ବରଫଳ)

ଆବୁଆଃ ଅଡ଼ାଆଃ । ବାବାଃ ଅଡ଼ାଆଃ ।
(ଆମ ଘର । ଧାନ ଘର ।)

ଆବୁଆଃ ପାରିବାର୍ (ଆମର ପରିବାର)

ଇ ପ ର ଇ'କାର- ି ହଲନ୍ତ- ୍

ଇ	ଇର୍	(କାଟିବା)
ି	ବିର୍	(ଜଙ୍ଗଲ)
ପ	ପର	(କାଉଁରିଆ କାଠି)
ର	ରଡ଼୍	(ଶୁଖିଲା)
୍	ଉର୍	(ଖୋଳିବା)

ଆବୁଆଃ ପାରିବାର୍ । ବାରିଆ ପାରିବାର୍ ।

ଆପିଆ ପାରିବାର ।

(ଆମର ପରିବାର । ଦୁଇଟି ପରିବାର । ତିନୋଟି ପରିବାର ।)

ଆବୁଆଃ ହାତୁରାଆଃ ବାଡ଼ିଦାରୁ

(ଆମ ଗାଁ ବରଗଛ)

ଋ ତ ଦ ହ   ଋ' ଫଳା - ୪

ଋ	ଋତୁ	(ବଂଶୀ)
୪		
ତ	ତଆ	(କ୍ଷୀର)
ଦ	ଦୁଆର୍	(ଦୁଆର)
ହ	ହାତୁ	(ଗାଁ)

ଆବୁଆଃ ହାତୁରାଆଃ ବାଡ଼ିଦାରୁ ।

ଆବୁଆଃ ବାଡ଼ିଦାରୁ । ଆବୁଆଃ ଦାରୁ ।

(ଆମ ଗାଁ ବରଗଛ । ଆମର ବରଗଛ । ଆମର ଗଛ ।)

ଆପାନାଆଃ ବାକାଡ଼ି ବାଗାନ୍

(ନିଜ ବାଡ଼ି ବଗିଚା)

କ ଗ ନ

କ	କାକା	(କାକା)
ଗ	ଗାତି	(ସାଙ୍ଗ)
ନ	ନିର୍	(ଦୌଡ଼ିବା)

ଆବୁଆଃ ବାକାଡ଼ି ବାଗାନ୍ । ବାହା ବାଗାନ୍ ।
ଆବୁଆଃ ବାହା ବାଗାନ୍ ।

(ଆମର ବାଡି ବଗିଚା । ଫୁଲ ବଗିଚା । ଆମର
ଫୁଲ ବଗିଚା ।)

ଗାଡ଼ା ଅତେ ବିର୍‌ବୁରୁ (ନଦୀ ବିଲ ବଣ ପାହାଡ଼)

ଊ ଏ ଲ ଏ'କାର୍-େ ଓ'କାର୍- ?

ଊ	ଊରୁ	(ଗୋବର ପୋକ)
?	କୂଡ଼ିହନ୍	(ଝିଅ)
ଏ	ଏରା	(ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ)
େ	ହେରଅଃ	(ବୁଣିବା)
ଲ	ଲଲ	(ଗରମ)

ଗାଡ଼ାରେଅଃ ଦାଅଃ । ଗାଡ଼ାରେନ୍ ହାକୁ । ଆବୁଅଃ ବାବା ଅତେ । ବିର୍‌ବୁରୁ ରେଅଃ ଦାରୁ । ଅତେରେ ବାବା ହେରେପେ । ବୁଗିନ୍ ବାବା ହିତାଏପେ ।

(ନଦୀର ପାଣି । ନଦୀର ମାଛ । ଆମର ଧାନ କ୍ଷେତ । ବଣ ପାହାଡ଼ର ଗଛ । ଜମିରେ ଧାନ ବୁଣ । ଭଲ ଧାନ ବିହନ ଦିଅ।)

ଆବୁଆଃ କାମିଉଦାମ୍ କିରିଂ ଆଖାରିଂ

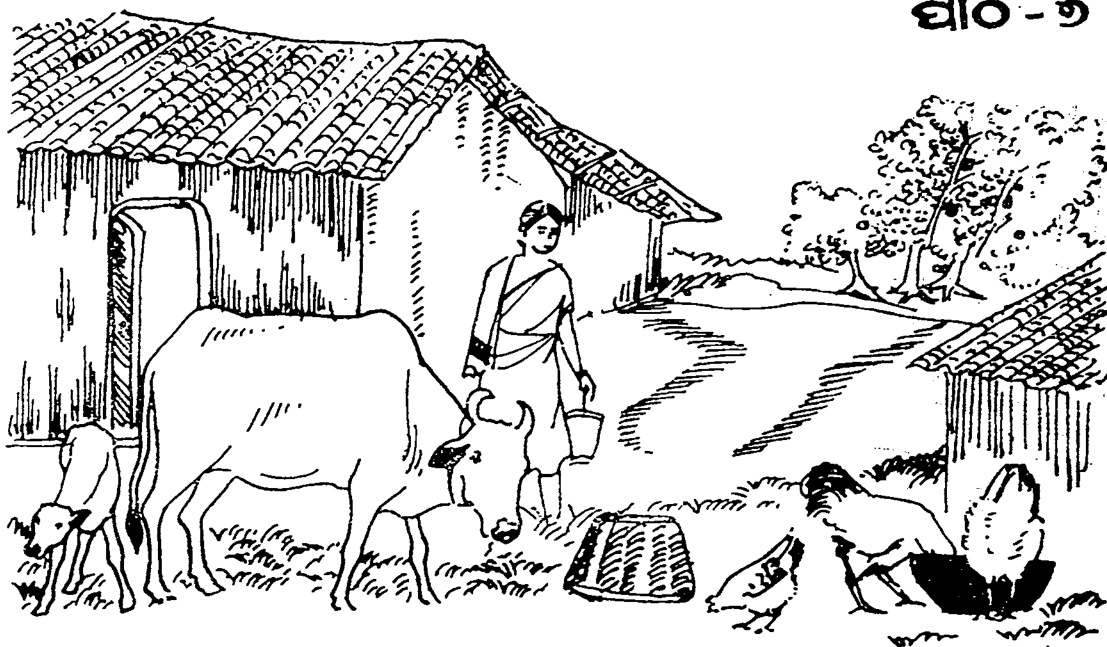
(ଆମର କାମଦାମ ବେପାର ବେଉସା)

ଈ ଖ ମ ଘ ଟ   ଈ' କାର-1 ଅନୁସ୍ୱାର- ଂ

ଈ	ଈଦାନ୍ (ଶୀଘ୍ର)	ମ	କାମିଉଦାମ୍ (କାମଦାମ)
1	କାକୀ (ଖୁଡ଼ୀ)	ଘ	ଘାଂଟା (ଘଣ୍ଟା)
ଖ	ଆଖାରିଂ (ବିକ୍ରୀ)	ଟ	ଟାକା (ଟଙ୍କା)
ଂ	ଈଂ (ମୁଁ)		

ବୃଗିନ୍ କାମି ଉଦାମା । କାମିଉଦାମ୍ ଲତେ କିରିଂ ଆଖାରିଂ କାପେ । ଈଂ ଈଦାନ୍‌ତେଂ କାମିଉଦାମା ।

(ଭଲ କାମ କରିବା । କାମଦାମ ସହିତ ବେପାର ବେଉସା କରିବା । ମୁଁ ଶୀଘ୍ର କାମଦାମ କରିବି ।)

ବୁଗିନ୍ ଜମେୟ୍ଃରେ ହଡ଼୍ମ ବୁଗିନ୍

(ଭଲ ଖାଇଲେ ଦେହ ଭଲ ରହେ)

ଓ ଜ ୟ୍ ପ   ଓ'କାର-େ । ଚନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ - ଁ

| ଓ | ଓକଏ (କିଏ) | ୟ୍ | ମିୟୁଁ (ବାଛୁରୀ) |
| େ । | ଇନ୍‌କୋ (ସେମାନେ) | ପ | ପାତାନ୍ (ପନ୍ନ) |

| ଜ | ଜଜ (ତେନ୍ତୁଳି) |

ବୁଗିନ୍ ଜମେୟ୍ଃ ଜମେପେ । ହଡ଼୍ମ ବୁଗିତେ ପୋଗାଏପେ । ଜଜ ଜଜଆ । ଜମେୟାଃ ନୁଇୟାରେ ଆଲୋପେହିଲାଂଗା ।

(ଭଲ ଖାଦ୍ୟ ଖାଅ । ଦେହ ଭଲ ରଖ । ତେନ୍ତୁଳି ଖଟା ଲାଗେ । ଖାଇବା ପିଇବାରେ ଘୃଣା କର ନାହିଁ ।)

ହନ୍ କୋଡ଼ା ହନ୍‌କୁଡ଼ି ସବେନ୍ ବାର୍‌ବାରି

(ପୁଅ ଝିଅ ସମାନ)

ସ ଧ ଢ

ସ	ସାଦମ୍	(ଘୋଡ଼ା)
ଧ	ଧାଁଡ଼ା	(ଯୁବକ)
ଢ଼	ଢୋଲ୍‌କି	(ଢୋଲ)

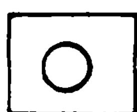
ହନ୍ କୋଡ଼ା ହନ୍‌କୁଡ଼ିକୋ ପାଢ଼ାଅ କପେ । ଇନ୍‌କୋ ସବେନ୍ ବାରାବାରି ଗିଆକୋ । ଇନ୍‌କୁକେ ବେଗାର୍ ଇନିତୁ ଆଲୋପେ ଯୋଗାଅ କଆ ।

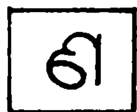
(ପୁଅ ଝିଅମାନଙ୍କୁ ପଢାଅ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ସମାନ ।
ପୁଅ ଝିଅଙ୍କୁ ନିରକ୍ଷର ରଖନାହିଁ)

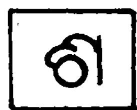

ଆବୁଆଃ ଜାନାମ୍ ଦିଶୁମ୍ (ଆମ ଜନ୍ମଭୂମି)

ଠ ଣ ଶ

 କାନ୍ଠାଡ଼ା (ପଣସ)

 କାଣା (ଅନ୍ଧ)

 ଶାକୋମ୍ (ଚୁଡ଼ି)

ଆବୁଆଃ ଜାନାମ୍ ଦିଶୁମ୍ ଇସୁ ବୁଗିନା । ଜାନାମ୍ ଦିଶୁମ୍ କାବୁ ବାଗିୟା । ଆବୁଆଃ ଦିଶୁମ୍‌ବୁ ଯାତାନେୟା ।କାଣା କାଏ ନେନେଲା ।ଶାକୋମ୍ କୁଡ଼ି ତୁସିଂଗେମେ ।

(ଆମର ଜନ୍ମଭୂମି ଅତି ସୁନ୍ଦର । ଜନ୍ମଭୂମି ଛାଡ଼ିବା ନାହିଁ । ଆମ ଦେଶକୁ ଯତ୍ନରେ ରଖିବା । ଅନ୍ଧ ଦେଖେ ନାହିଁ । ଝିଅ ଚୁଡ଼ି ପିନ୍ଧ ।)

ହାତୁ ପଂଚାୟତ (ଗ୍ରାମ ପଂଚାୟତ)

ଚ ଛ ଝ ଷ

ଚ	ଚାକା (ଚକ)	ଝ	ଝାଁଡ଼ି (ପତାକା)
ଛ	ଛାତା (ଛତା)	ଷ	ଷାରାଃ (ହନୁ)

ହାତୁ ପଂଚାୟତ୍‌ରେ ତାଇନ୍‌ପେ । ଚାଉଲିକେ ମାଂଡ଼ିପେ । ଦାଆଃ ଗାମାଏରେ ଛାତା ଦାର୍‌କାର୍ । ଛାକ୍‌ରେ ଝାଁଡ଼ି ବିଦାକାନା । ଷାରାଃ ବୁରୁରେ ମେନାପ୍ରିୟା ।

(ଆମ ଗ୍ରାମ ପଂଚାୟତ । ଚାଉଳରେ ଭାତ ରାନ୍ଧ । ବର୍ଷା ହେଲେ ଛତା ଦରକାର୍ । ଛକରେ ପତାକା ଉଡ଼ୁଛି । ହନୁ ପାହାଡ଼ରେ ଅଛି ।)

ଆବୁ ଟାକାବୁ ଜାମାୟ୍ପା

(ଆମେ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା)

ଫ ଥ ଭ

ଫ	ଫାରାକ୍	(ଫରକ)
ଥ	ଥାଡ଼ି	(ଥାଳି)
ଭ	ଭାଲୁ	(ଭାଲୁ)

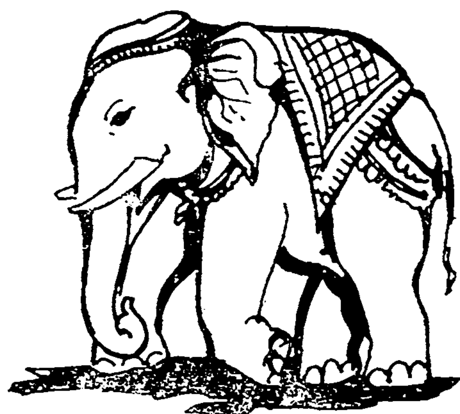
ଟାକା ଜାମାଏପେ । ଥାଡ଼ିରେ ମାଁଡ଼ି ପୋମେପେ ।

ଭାଲୁ ଟନାଂରେ ଡାଇନା ।

(ଟଙ୍କା ସଂଚୟ କରନ୍ତୁ । ଥାଳିରେ ଭାତ ଆଣନ୍ତୁ ।

ଭାଲୁ ଜଂଗଲରେ ରହେ ।)

ଐ

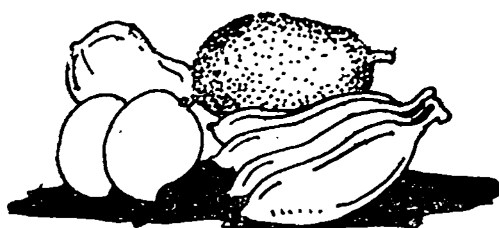
ଐରାବତ

ଔ

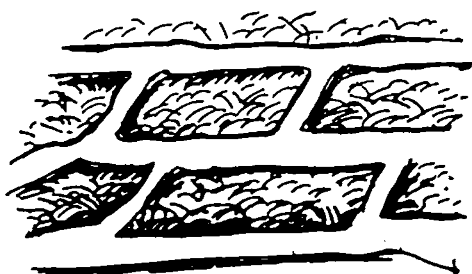
ଔଷଧ

ଳ

ଫଳ

କ୍ଷ

କ୍ଷେତ

ବର୍ଣ୍ଣମାଳା

ଅ ଆ ଇ ଈ ଉ ଊ

ଋ ଏ ଐ ଓ ଔ

କ ଖ ଗ ଘ ଙ

ଚ ଛ ଜ ଝ ଞ

ଟ ଠ ଡ ଢ ଣ

ତ ଥ ଦ ଧ ନ

ପ ଫ ବ ଭ ମ

ଯ ର ଲ ଶ ଷ

ସ ହ କ୍ଷ ୟ ଳ

ଂ ଃ ଁ

ଢୋଡ଼ାହନ୍ କୁଡ଼ିହନ୍‌କୋ ବାରାବାରି

ଯେତାଏ ମାର୍ହାଂ କାହା ତି ଯେତାଏ ହୁତିଂ କାହା । ଇନ୍ କୋ ଇନିତୁ କୋ ଇତୁନା । ଏଂଗା ଆପୁ କୋଆ ନୁତୁମ୍ କୋ ଯୋହ୍ୟା ।

ହାତୁ ଅଢ଼ୋ ଡିଷ୍ଟାମ୍‌ରାଥ
ନୁତୁମ୍ କୋ ଯୋହ୍ୟା ।

ଆମ ପୁଅ ଝିଅ ପଢ଼ିବେ ପାଠ

(ଝିଅ ପୁଅ ସମାନ । କେହି ବଡ଼ ନୁହେଁକି କେହି ସାନ ନୁହେଁ ସେମାନେ ପାଠ ପଢ଼ିବେ । କେତେ କଥା ଜାଣିବେ । ବାପା ମା'ର ନାଁ ରଖିବେ । ଗାଁ ଆଉ ଦେଶର ନାଁ ବି ରଖିବେ ।)

ରାନୁ ଜମ୍‌ଲେରେ ହୁକୁ ହୁଡ଼ିଂ ଗୋଆ । ଇସିଂଗ୍ ରିଣିଲେରେ ଗାପା ଏମୋଥିଁ ହବାଅଆ ।

ଦାର୍‌କାର୍ ଇମତା ସମବାୟ୍ ସମିତିତେ ଆବୁ ରଣିତୁ ଆଟୁୟା । ନାଓଆ ଲେକାତେ ଚାଷ୍‌ବୁ ରିକାୟା । କିରିଂଗ୍ ଆଝ୍‌ରିଂଗ୍ ବୁ ରିକାୟା । ଯେପି ଲାଭ ହବାଅଆ ଏନାତେଗିତୁ ହାଲ୍ ଦୁଉନା । ରାନୁ ଜମ୍‌ଲୋରେ ହୁକୁ ହୁଡିଁ ଗୋଆ । ଘାଡିରି ଗ୍ରିଲିଦାର୍‌ତେ ଦାଇନ୍‌ନୋ ରେ ହୁକୁ ସାହାଜତେ କା-ହବାଅଆ ।

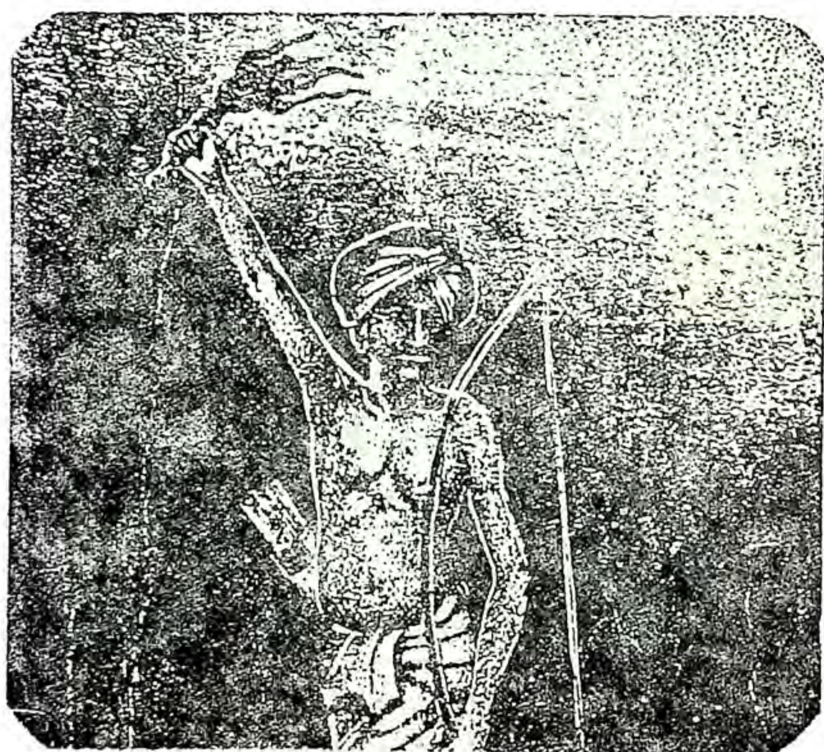
ଔଷଧ ଖାଇଲେ ରୋଗ ହୁଏ ଊଣା
ଆଜି ଋଣ କଲେ କାଲିକି ଦେଏଣା ।

ଦରକାର ବେଳେ ସମବାୟ ସମିତିରୁ ଆମେ ଋଣ ଆଣିବା । ନୂଆ କିସମର ଗୃଷ କରିବା । ବେପାର ବେଉସା କରିବା । ଯାହା ଲାଭ ମିଳିବ ଋଣ ସୁଝି ଦେବା । ଔଷଧ ଖାଇଲେ ରୋଗ ଊଣା ହୁଏ । ବେଳହୁଁ ସାବଧାନ ହେଲେ ରୋଗ ସହଜରେ ଧରେ ନାହିଁ ।

ବିରଷା ମୁଣ୍ଡା

ବିରଷା ମୁଣ୍ଡା ଗାଃଆଃ ଜନମ୍ ମୁଣ୍ଡା ଜାତିରେ । ହବା ଲେନା । ଇନିଇ ଦିଶୁମ୍ କେ ଗୋରା ସରକାର ଅଧୀନେତେ ଦୁଉଇ ନାଗିନ୍ ଲାଡ଼ାଇ କେତେ ଜୀବନ୍ ନାଏ ଅମ୍‌କେଦା । ତିସିଂ ଓଗି ଗୋଟା ଦିଶୁମ୍‌ରେ ଇନିଇ କୋକୋ ପାହାମିତାନା ।

(ବିରଷା ମୁଣ୍ଡାଙ୍କ ଜନମ ମୁଣ୍ଡା ଜାତିରେ । ସେ ଦେଶକୁ ଗୋରା ସରକାରଙ୍କ କବଳରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ଲଢ଼େଇ କରି ଜୀବନ ଦେଇଥିଲେ । ଆଜି ସାରା ଦେଶ ତାଙ୍କୁ ମନେ ରଖିଛି ।)